

**KUNNING BIRINCHI VA IKKINCHI YARMIDA BOLALAR HAYOTINI TASHKIL
ETISH**

**Xayitova Olmaxon
Muhammadiyeva Mehrangiz
Sharafutdinova Saodat**

Denov tadbirkorlik va pedagogika instituti talabasi

Annotatsiya : Kichkina gurux bolalarining ko`p vaqti gurux xonasida o`gadi. Yaxshi jixozlangan xona, o`yinchoq va qo`llanmalarni to`g`ri tanlash bolalarning to`la qonli xayot kechirishining asosiy sharti xisoblanadi. Gurux xonasidagi o`yinchoqlar bu yoshdagi bolalarning 2-3 ta bo`lib o`ynashlarini e`tiborga olib joylashtirilishi, «Oila», «Bolalar bog`chasi» va shunta o`xshash o`yinlarni o`ynashlari uchun o`yinchoq burchagi tashkil etilishi, unda yana qurilish materiallari, xarakatlanuvchi o`yinchoqlar ham bo`lishi kerak, qolgan o`yinchoqlar, rasmlar shkaflarga bolalar bemalol oladigan qilib joylashtirishi lozim. Xonada bolalarning polda mashina, aravachalarni bemalol yurgiza olishlari va yirik qurilish materiallari bilan o`ynashlari uchun ham joy ajratilishi kerak. Harakatlarni rivojlantiruvchi jixozlar binoning maxsus xonalarida saqlanadi va jismoniy tarbiya mashg`ulotlaridagina olib chiqiladi. Maydonchaga qum yashiklari, bolalarning sakrashlari, tirmashib chiqishlari uchun kerakli jixozlar, qorda, muzda uchishlari uchun chanalar qo`yiladi.

Abstrakt : kichik gurux. Moddiy muhit ikkinchi gurux bolalari uchun ham xuddi birinchi kichik guruhnikidek tashkil etiladi. Bundan tashqari kuzatish va mehnat uchun (tabiat burchagiga akvariumda baliq, to`rlarda qushlar va mayda hayvonlar joylashtiriladi. Gurux xonasidan kitob javoni uchun joy ajratiladi. Bog`cha maydonchasida sport o`yinlari bilan shug`ullanish uchun maxsus joy bo`ladi, u kerakli anjomlar bilan jixozlab qo`yiladi: velosipedda uchish uchun yo`lka, tirmashib chiqish uchun jismoniy tarbiya narvonchalari, muvozanatni saqlash uchun ma`lum balandlikda yotqizilgan g`o`la va shunga o`xshashlar bo`ladi. Olib chiqilgan o`yinchoqlarni o`ynash uchun maxsus stollar, skameykalar, suv bilan o`ynash uchun maxsus idish, qum yashigi bo`lishi kerak.

Kalit so'zlar : kun tartibi ,kunlik reja,taqsimlash,kichik gurux,o`rta gurux,katta gurux,kunlik faoliyatlar.

Guruh xonasi bir necha bo`limdan iborat bo`lishi kerak. Birinchi o`yin bo`limida qo`g`irchok bilan o`ynash uchun hamma kerakli narsalar joylashtirilgan shkaf bo`ladi. Ikkinchi o`yin bo`limida qurilish materiallari

qo`yiladigan shkaf va ular bilan o`ynash uchun joy ajratiladi. Shu xonaning yana bir qismida bolalarning badiiy faoliyat bilan mustaqil shug`ullanishlari uchun kerakli materiallar qo`yiladi. Kitob burchagi va stol usti bosma o`yini bilan shug`ullanishlari uchun o`yin burchagida tinchroq joyni ajratish kerak. Tabiat burchagini derazalarga yaqinroqqa joylashtirgan ma`qul. Xona amaliy san'at asarlari va ko`kalamzorlashtiruvchi o`simliklar bilak bezatiladi.

Maydoncha boshqa maydonchalardan yashil, manzarali o`simliklar bilan to`silib, jismoniy mashqlar va sport ermak o`yinlari uchun kerakli asboblar bilan jixozlanadi.

Katta rpyh. O`yin bo`limlari bolalarning yoshiga mos holda, o`rta guruh xonasi kabi jixozlanadi. Gurux xonasida yana mashg`ulot o`tkaziladigan bo`lim ajratiladi va u erga tarbiyachining stoli, ekran, shkaf, doska joylashtiriladi. Bolalarning mustaqil o`ynashlari uchun hamma kerakli materiallar ular bemalol foydalana oladigan qilib joylashtirilishi kerak (stollar, o`yinchoqlar solingan qutichalar, vitrina shkafu, tokchalar va boshqalar). Tabiat burchagi qo`l mehnati bilan shug`ullanadigan burchak, kitob burchagi, tasviriy faoliyat bilan mustaqil shug`ullanadigan burchak, musiqaviy faoliyat burchaklari bo`lishi kerak. Bulardan tashqari bolalar bemalol, erkin harakat qilishlari uchun kattagina bo`sh joy bo`lishi zarur. Maydonchada sport o`yinlari, yugurish, sakrash, tirmashib chiqish, irg`itish uchun kagta joy ajratiladi. Syujetli o`yinlar uchun o`yinchoqlar ham bo`ladi.

Tayyorlov guruhi. Bu erdagi mashg`ulot o`tkaziladigan bo`limda katta guruhdagi singari bolalar uchun ikki kishilik stollar qo`yiladi. Guruh xonasidagi jixozlar zarurat tufayli ,shug`ullanganda o`yinga joy bo`shatish maqsadida boshqa tomonga surib qo`yadigan qilib joylashtiriladi. Maydonchada sport o`yinlari va har xil o`yinlar uchun joy ajratiladi, gulxona va poliz tashkil etilib, u erda bolalar o`zlari gul va sabzavotlarni etishtiradilar.

Bolalar xayotini tashkil etishga qo`yiladigan talablar. Kunning birinchi yarmida bolalar xayotini tashkil etish, bolalarning bogchada 9-12 soat bo`lishi kun tartibida belgilab qo`yilgan. Bunda ertalabki qabul muxim rol o`ynaydi. Tarbiyachi bolalarning bog`chadagi vaqti qiziqarli, sermazmun o`tishni ta'minlaydi.

Buning uchun ertalab bolalarni ochiq chexra bilan kutib oladi, ota-onalari bilan xushmuomala, xayrixox munosabatda bo`ladi. Ertalabki qabul vaqtida ijodiy o`yinning hamma turlari tashkil etiladi, tabiat burchagida kuzatish, bolalarning gurux xonasidagi, ovqat va mashg`ulotlardagi navbatchiliklari, nonushtadan oldin ertalabki gimnastika va yuvinish tashkil etiladi. Nonushta vaqtida tarbiyachi bolalarning ovqatlanish madaniyatini nazorat qilib turadi.

Nonushtadan keyin dasturda ko`rsatilgan vaqt mobaynida mashg`ulot o`tkaziladi. Mashg`ulotgacha va mashg`ulot o`rtasi o`yinlar tashkil etiladi. Qanday o`yin o`tkazilishi mashg`ulotning mazmuni va xususiyatiga bog`liq. Bolalar o`tirib shuullanadigan mashg`ulotdan oldin harakatli o`yinlar, jismoniy tarbiya va musiqaviy mashg`ulotdan oldin tinch o`yinlar o`ynashadi. Mashg`ulotdan keyin sayr o`tkaziladi. Tarbiyachi tevarak-atrofdagi tabiatni, kattalar mehnatini, ijtimoiy xayot voqealarini kuzatishni tashkil etadi. Xarakatli o`yinlar o`tkazadi, mustaqil o`yin o`tkazishni taklif etadi. Mana shu vaqt ichida bolalarning mustaqil faoliyatlari, mehnat, didaktik o`yinlar, ijodiy o`yin turlari bilan shug`ullanishlari uchun katta e'tibor beriladi. Maqsadli sayrlar uyushtiriladi. Sport o`yinlari va mashqlar, jismoniy dam olish va shunga o`xshashlar bolalarning harakat faolligini o`stirishga ham katta ahamiyat beriladi.

Bolalarning sayrdan qaytishlari, echinib yuvinishlari, tushki ovqat va kunduzgi uyqu ham juda uyushqoqlik bilan o`tishi kerak.

Kunning ikkinchi yarmida tarbiyachi bolalarni uyg`otib, faoliyatga kirishlarini ta'minlaydi va kechki nonushta tashkil etiladi. Keyin musiqaviy yoki jismoniy tarbiya mashg`uloti o`tkazilishi mumkin. Kechki sayrga quyidagilar kiradi: hamma ijodiy, didaktik o`yinlar, tinch harakatli o`yinlar, kuzatish, qo`l mexnati, bolalarning mustaqil tasviriy faoliyati, ko`ngil ochishlar (haftada bir marta). Kunning birinchi va ikkinchi yarmida bolalar xayotini tashkil etishga qo`yiladigan asosiy talab har bir bolaning mazmunli va qiziqarli faoliyat bilan shug`ullanishini, ularning har tomonlama rivojlanishi va baxtli bolaligini ta'minlashdir.

Shunday qilib, kun davomida bolalar xayotini tashkil etishga quyidagi talablar qo`yiladi:

1. Bolalarning hamma faoliyat turlari bilan shug`ullanishlari uchun shart-sharoitlar yaratish.
2. Har bir yosh guruhida faoliyat turlarini almashtirib borish.
3. Bolalarning harakat faolligini etarlicha ta'minlash.
4. Mashg`ulot, o`yin, mehnat, maishiy faoliyat o`rtasida aloqa o`rnatish.
5. Bolalarning olgan bilim, malaka, ko`nikmalarini mustaqil faoliyatlarida qo`llay olishga o`rgatish.
6. Bolani faol bo`lishga, har doim biron narsa bilan mashul bo`lishga o`rgatish.
7. Har bir bolani ijobiy xoxish va qiziqishlarini diqqat bilan kuzatib borish va uning yanada rivojlanishi uchun shart-sharoit yaratish.
8. Bolalarning butun faoliyatiga tarbiyachining rahbarligi.
9. Kun tartibiga qat'iy rioya qilish.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR:

1. Internet ma'lumotlari

<https://fayllar.org/kunning-birinchi-va-ikkinchi-yarmida-bolalar-hayotini-tashkil.html>